

SVEBIO
Svenska Bioenergiföreningen
/Kjell Andersson

2017-02-24

REMISSYTTRANDE

M2017/00114/Ee

Till
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Skriftliga synpunkter på EU-kommissionens förslag till nytt Förnybartdirektiv COM (2016) 767 final

Svebio, Svenska Bioenergiföreningen, arbetar för en ekonomiskt och miljömässigt optimal ökad användning av bioenergi. Svebio har cirka 300 medlemmar, främst företag verksamma i bioenergins försörjningskedja.

Svebio är också verksamt på EU-nivå som aktiv medlem i den europeiska bioenergiorganisationen AEBIOM.

Vi har deltagit i det remissmöte som hölls 10 februari, men vill även framföra följande skriftliga synpunkter.

Svebios synpunkter i sammanfattning

. EU:s energi- och klimatpolitik bör styras med generella styrmedel, främst prissättning av koldioxidutsläpp genom stärkt utsläppshandel och koldioxidbeskattning i övriga sektorer. Med en sådan politik skulle all den detaljreglering som nu föreslås i detta och andra direktiv kunna undvikas.

. Målet på 27 procent förnybart 2030 är för lågt och måste höjas.

. Förslaget om utfasningen av biodrivmedel från åkergrödor måste stoppas. Med den föreslagna utfasningen försvåras EU:s och Sveriges klimatpolitik inom transportsektorn. Utsläppen från trafiken blir onödigt stora och EU:s beroende av importerade bränslen består.

. EU bör istället utnyttja de resurser som finns i jordbruket och i skogsbruket för att snabbt öka produktionen av alla typer av biodrivmedel. Alla hänvisningar i texten om att bioenergi är en begränsad resurs bör strykas.

. Det föreslagna nya regelverket för hållbarhetskriterier för biobränslen från skog är i huvudsak bra. Det är viktigt att man inte ställer andra och högre krav på biomassa för energiändamål än på skogsråvara för andra ändamål.

. EU bör inte reglera fjärrvärmesektorn, utan bör satsa på att uppmuntra utbyggnad av fjärrvärme och fjärrkyla i hela unionen för att effektivt utnyttja bio- och avfallsbränslen.

A. Allmänna och övergripande synpunkter

Förnybartmålet 27 procent

Målet för förnybart 2030 bör höjas av följande skäl:

. Det är klart otillfredsställande och kan inte vara i överensstämmelse med Parisavtalet att EU fortfarande 2030 kommer att ha en energiförsörjning som till 73 procent sker med icke-förnybara bränslen. Dels innebär det fortsatt alltför höga utsläpp av fossil koldioxid, dels ett fortsatt stort importberoende, och strider därför också mot EU:s övergripande energipolitik. Av de förbrukade fossila bränslena 2014 var 87,4 procent oljeprodukterna, 67,2 procent av naturgasen och 45,6 procent av kolet importerat till EU. Genom Brexit kommer andelen bränslen producerade utanför EU att öka ytterligare.

. Genom att målet för energieffektivisering har höjts från 27 procent till 30 procent har volymen ny förnybar energitillförsel 2030 urholkats. En överslagsberäkning visar att det handlar om cirka 100 TWh för EU som helhet.

. Genom att alla medlemsländer 2020 måste uppfylla målen för 2020 (Artikel 3.3), och ett antal medlemsländer, bl. a. Sverige, redan nu ligger långt över 2020-målet, kommer EU:s samlade förnybartandel 2020 att vara klart över 20 procent. Den årliga ökningen under 2020-talet kommer med ett 27-procentsmål att ligga långt under den tillväxt för förnybar energi som vi haft mellan 2005 och 2020. Utvecklingen för förnybar energi kommer alltså att sakta in med detta förslag istället för att påskyndas.

. Direktivförslaget saknar mål för andelen förnybart i transportsektorn. Ambitionerna för omställning och reduktion av utsläpp i transportsektorn är mycket låga, vilket framgår av den mobilitetsstrategi som EU-kommissionen lade fram 2016. Enligt de prognoser som där presenteras kommer EU fortfarande 2010 att vara till nära 90 procent beroende av fossila drivmedel i transportsektorn. Vi menar att Förnybartmålet bör mot den här bakgrunden höjas till minst 30 procent, gärna ännu högre.

Felaktiga val av styrmedel

Vi är kritiska till att EU allt mer arbetar med detaljerad reglering och planstyrning från EU-nivå. Vi förordar att klimat- och energipolitiken i första hand styrs med generella styrmedel med syfte att minska klimat- och miljöpåverkan. Genom skatter och avgifter på utsläpp gynnas alla alternativ som ger mindre utsläpp, både åtgärder för effektivisering och konvertering till förnybar energi.

Sverige bör starkt verka för att EU och de europeiska länderna inför en heltäckande prissättning på koldioxidutsläpp genom koldioxidskatter och genom ett förstärkt utsläppshandelssystem. Tyvärr innehåller inte förslagen i Vinterpaketet och tidigare förslag från kommissionen några förslag om koldioxidbeskattning. Här bör den svenska regeringen hänvisa till att Världsbanken och IMF idag uppmanar världens regeringar att introducera prissättning av koldioxidutsläpp. EU bör följa deras råd. Visserligen är beskattning en nationell kompetens, men man kan i Förnybartdirektivet och i andra direktiv tydligt rekommendera länderna att införa koldioxidskatt i sektorer utanför ETS. Utöver de generella styrmedlen bör direkta subventioner undvikas. Direkta stöd bör enbart ges till forskning, teknisk utveckling, demonstration och inledande och tidsbegränsat marknadsstöd för ny teknik.

Hållbarhetskriterier

Utöver generella styrmedel bör miljöpåverkan styras genom miljöpolitiska villkor och restriktioner som garanterar naturvärden och biologisk mångfald. Vi ser därför positivt på de hållbarhetskriterier som finns i direktivförslaget. Det är emellertid viktigt att sådana kriterier är övergripande och samspelar med nationell lagstiftning. Vi ser därför

positivt på de kriterier som nu föreslås för fasta biobränslen, den konstruktion som föreslagits och att dessa inte lagts i ett separat dokument.

I samband med att tydliga krav ställs på förnybara energikällor är det angeläget att skärpa lagstiftningen för fossila bränslen, med krav på ursprungsinformation, spårbarhet, klimatpåverkan och miljöpåverkan i övrigt. Den svenska regeringen bör aktivt verka för att sådan skärpt EU-lagstiftning införs.

Synen på biodrivmedel och omställningen i transportsektorn

Vi är starkt kritiska till den klimat- och energipolitik som drivs för transportsektorn, och som återspeglas i förslaget till direktiv och den tidigare publicerade strategin för lågutsläppsmobilitet COM(2016)501 från 20 juli 2016.

Politiken går tillbaka till det så kallade ILUC-beslutet 2015, som innehöll bland annat ett tak för grödebaserade biodrivmedel. Nu föreslås en utfasning av dessa drivmedel. Det är första gången som man i EU föreslår en avveckling av förnybar energi, och det är anmärkningsvärt att ett sådant förslag läggs i ett direktiv med avsikt att gynna ökad användning av förnybar energi.

Utfasningen av grödebaserade biodrivmedel kommer att försvåra för Sverige att uppnå det klimatmål som formulerats i bred politisk enighet i Miljömålsberedningen. Det kommer också att leda till onödigt stort beroende av fossila drivmedel i EU som helhet. Det finns mycket stora potentialer för odling av energigrödor i EU och i EU:s kandidat- och samarbetsländer i Central- och Östeuropa.

Av mobilitetsstrategin framgår att EU fortfarande 2030 bara kommer att ha 15 – 16 procent "alternativa drivmedel", varav bara omkring 6 – 7 procent kommer att vara biodrivmedel. Man förutser där en stagnation för biodrivmedel, men en kraftig ökning för LNG, CNG och LPG för transportsektorn, dvs nya fossila drivmedel.

Den här politiken leder till ett fortsatt mycket stort beroende av fossila drivmedel, fortsatt stora utsläpp av koldioxid från transportsektorn och ett fortsatt starkt importberoende. Politiken strider mot EU:s alla energi- och klimatpolitiska mål, men främst målen om minskad miljöpåverkan och ökad försörjningstrygghet

Bra med det som inte finns i förslaget

Vi noterar positivt att förslaget till direktiv inte innehåller några förslag om kvantitativa begränsningar för användningen av fasta biobränslen. Det finns inte heller några förslag om råvarureglering enligt så kallad "cascading" eller begränsningar av användningen av vissa sortiment, som stamved. Vi kan inte heller se några spår av kolskuldsteorin, utan biobränslen ses fortfarande som koldioxidneutrala.

Det är angeläget att den svenska regeringen bevakar att det slutliga direktivet inte kommer att innehålla några av dessa komponenter, som kan undergräva utvecklingen av bioenergin i EU.

B. Kommentarer till motivtexten

Vi ger några korta kommentarer till några av motivpunkterna:

Punkt 6 och 7. Man bör följa Europaparlamentets linje och höja målet till 30 %.

Punkt 8. Logiken med att ha mål enbart på EU-nivå är inte särskilt klar. Om vissa länder har låga ambitioner med förnybar energi måste andra länder göra desto mer. Modellen leder till ökad makt för kommissionen.

Punkt 10. Om man inte når det gemensamma målet kan kommissionen föreslå skärpta åtgärder på EU-gemensam nivå. Det betyder att alla medlemsländer kan "straffas" för att vissa länder misslyckas.

Punkt 24. Eftersom man inte tror att det går att ta fram biojetbränsle ska Malta och Cypern få särskild reduktion av sina mål, och flyg ges ett generellt tak. Det är idag fullt möjligt att tillverka biojetbränsle. Det inte tekniskt svårare än att göra biodiesel. Punkten bör strykas liksom undantaget för önationerna.

Punkt 35. Mycket bra ny punkt. Kan användas för att göra nationella potentialberäkningar "bottom-up" exempelvis rörande potentialen för bioenergi.

Punkt 56. Här finns en formulering om "lack of internalisation of external costs". Här borde man kunna precisera genom att text om värdet av koldioxidbeskattning för att stimulera förnybar energi och energieffektivisering i sektorer utanför ETS.

Punkt 62. Bör strykas. Dokumentet om "low carbon mobility" är ett rent kommissionsdokument som inte är förankrat och förhandlat. Det har mycket låga ambitioner för växthusgasreduktion och omställning i transportsektorn och en mycket negativ syn på biodrivmedel.

Punkt 65. Punkten bör strykas ur direktivet. Fossila bränslen hör inte hemma i ett förnybartdirektiv. Användningen av avfallsolja minskar inte klimatpåverkan och kan inte beskrivas som "decarbonisation".

Punkt 73. Ny text om torvmark. Punkten handlar om åkergrödor. Men hur drar man en gräns mellan torvmark och organisk jord? Täcks inte utsläppen inom LULUCF?

Punkt 87. "Fossil fuel comparator" inom värme/kyla ska vara ett sammanvägt värde för fossila bränslen. Det innebär en onödigt låg komparator i länder som inte har tillgång till naturgas. Det logiska borde vara att jämföra med det fossila bränsle som dominerar på den lokala eller nationella värmemarknaden.

Punkt 95. Texten är sakligt fel. Den odlade arealen har inte ökat på senare år trots ökad produktion. Ökningen sker med ökad avkastning. Det finns fortfarande mycket stora möjligheter att öka avkastningen, särskilt i utvecklingsländerna i Afrika och Latinamerika.

C. Specifika synpunkter på direktivtexten

Vi utgår från den engelskspråkiga versionen

Artikel 2
Definitioner

Generellt gäller att det språkbruk som etablerats kring bioenergi (biomass, biofuels, bioliquids, osv) är ologiskt och missvisande. Man borde ta tillfället i akt att nu införa en logisk nomenklatur som stämmer överens med de definitioner som formulerats av ISO och CEN (t ex SS-ISO 13065:2015). Det som idag kallas "biomass" i EU-direktiven bör exempelvis kallas "solid biofuels".

c) Definitionen av "biomass". Vi anser att orden "the biodegradable fraction of" bör strykas. Nedbrytbarheten utgör ingen definition av biomassa, utan denna bör grundas på det biogena ursprunget, vilket framgår tydligt av resten av texten. Man arbetar idag intensivt med att utveckla biomassebränslen som inte är nedbrytbara, exempelvis genom torrefiering eller framställning av bioplast. Formuleringen om nedbrytbarhet kan skapa osäkerhet om dessa produkter kan betraktas som förnybara, trots att de är biobaserade.

q) och dd) Definitionerna av "non-food cellulosic material" och "food and feed crops" har till syfte att klarlägga var gränsen går mellan "önskade" och "icke-önskade" råvaror för biodrivmedel. Vi motsätter oss i grunden denna politik (se nedan), men om den ska tillämpas måste definitionerna vara entydiga, vilket inte är fallet. Under q) listas en lång rad produkter från jordbruket som är cellulosahaltiga. Vår nordiska rörflen (reed canary grass) nämns inte som exempel, trots att det är ett av de få gräs som faktiskt odlas som energigröda i Europa. Under dd) finns stärkelse- olje- och sockerrika grödor. Men inget sägs om vallgrödor (ley crops), som utgör en mycket stor del av den svenska jordbruksskörden, men inte i första hand innehåller de substanser som räknas upp i dd), och inte heller i första hand är cellulosa växter. De är däremot viktiga foderväxter. Är de bara "önskvärda" som energigrödor om de kan betraktas som mellangrödor? Osäkerheten om definitionerna får negativa följder för möjligheten att exempelvis utveckla så kallad gröngas – biogas från åkergrödor.

nn) Biowaste. Definitionen inkluderar "biologiskt nedbrytbart park- och trädgårdsavfall". Vi menar att det är olyckligt att göra en så vid definition, som kommer att inkludera alla träd och buskar som skördats på park- och trädgårdsmark. I Sverige hamnar sådant material på återvinningsstationerna för flisning och lämpar sig utmärkt som ren bränsleflis. Med den här definitionen riskerar sådant material att behöva behandlas inom avfall. Det saknas dessutom entydiga definitioner av vad som menas med trädgård respektive park.

Artikel 3

Unionsbindande mål

Vi har redan ovan kommenterat att vi anser målet vara för lågt. Vi ifrågasätter också möjligheten att kunna uppfylla ett "bindande" mål för hela unionen, när det är medlemsländerna som bestämmer över sin egen energipolitik och kommissionen saknar sanktionsmöjligheter.

Vi ställer oss bakom förslaget om att medlemsländerna ska formulera "Integrated National Energy and Climate Plans". Det är också riktigt att utgå från måluppfyllelse 2020. Här borde man också tydligt ange att detta även måste gälla 10-procentsmålet i transportsektorn.

Artikel 4 - 6

Stödsystem för elproduktion

Artiklarna bygger på en grundinställning att ny förnybar elproduktion ska ges stöd. Vi anser att inriktningen istället bör vara att successivt avveckla direkta stöd, men istället öka miljöstyrningen genom ett stärkt system för handel med utsläppsrätter och beskattning av växthusgasutsläpp och annan miljöpåverkan.

Vi ställer oss tveksamma till en generell rätt att utnyttja stödsystem i andra EU-länder, dessutom utan att ange villkor om fysiska förbindelser och gemensam marknad. Regeln kan leda till att enskilda medlemsländer tvekar att gå före i utvecklingen. Den kan också leda till minskat opinionsstöd för inhemska åtgärder.

Artikel 7

Beräkning av andel förnybar energi

1) Det nya stycket om utfasning av grödebaserade biodrivmedel bör strykas. Det är första gången det läggs förslag om att minska tillförseln av förnybar energi i EU, och förslaget måste avvisas. Enligt vår uppfattning bör biodrivmedel både från åkergrödor och från skogsbruk premieras. Bägge typer av biodrivmedel kommer att behövas för att ersätta fossila bränslen och reducera klimatpåverkan från transportsektorn.

Om det i förhandlingarna visar sig omöjligt att skapa en majoritet för att stryka stycket om utfasning av grödebaserade biodrivmedel bör Sverige verka för:

. att öppna för en möjlighet att använda "grödebaserade biodrivmedel producerade med låg ILUC-risk" (definition u).

. att verka för att Sverige får ett särskilt undantag för att kunna genomföra det svenska utsläppsmålet för transportsektorn på minus 70 procent till 2030.

4) Det är mycket bra att dubbelräkningen av vissa förnybara drivmedel har avskaffats. Systemet med dubbelräkning skapar osäkerhet om de verkliga förhållandena på marknaden och ger allmänheten en felaktig bild av fossilandelen i transportsektorn.

5) Vi motsätter oss att EU-kommissionen ska ges ökade befogenheter i delegerade akter att definiera råvaror. I texten finns hänvisningar till "ökade marktbehov" som visar att kommissionen har en felaktig föreställning om produktionspotentialer i jordbruket. Det finns ingen generell brist på odlingsmark vare sig i EU eller globalt.

7) Vi anser att begränsningarna för andelen från flyg ska tas bort. Det är ytterligare exempel på hur manipulation av de verkliga förhållandena, liknande den tidigare dubbelräkningen.

Artikel 8

Statistisk överföring

Vi anser att artikeln är överspelad i och med att det inte längre finns nationella bindande mål. Om något land har svårt att nå de mål som anges i de nationella planerna ska detta hanteras inom ramen för styrsystemet i dialog mellan medlemsstatens regering och EU-kommissionen.

Artikeln bör alltså strykas.

Artikel 9 – 12

Gemensamma projekt (joint projects)

Vi anser att också dessa artiklar kan strykas, med samma argument som för statistisk överföring.

Artikel 15

8) Punkten är viktig eftersom den ger en möjlighet att kartlägga potentialen för olika förnybara energiresurser "bottom-up", en princip som varit vägledande för Parisavtalet. För bioenergisektorn ges här en möjlighet att visa på de resurser som finns både från jordbruksmark och från skogsbruket i alla EU:s medlemsländer. EU-kommissionen borde få ett parallellt uppdrag att kartlägga och rapportera om potentialer i andra europeiska länder: kandidatländerna (särskilt Albanien, FYR Makedonien, Montenegro, Serbien) och de bilaterala samarbetsländerna (särskilt Belarus, Moldavien och Ukraina). De här länderna har stora bioenergipotentialer framför allt i form av outnyttjade resurser i jordbrukssektorn och mycket nedlagd och dåligt utnyttjad åkermark.

Artikel 16 och Artikel 17

Vi anser att detta inte bör regleras i EU-direktiv, utan bör vara en del av den nationella kompetensen och tas upp i de nationella planerna inom ramen för styrsystemet. Regler om "en enda administrativ kontaktpunkt" låter bra, men kan inte ta över befintliga regelverk som byggts upp under lång tid för att garantera olika samhällsintressen, miljöhänsyn, allmänhetens medverkan osv.

Artikel 19

Vi delar inte förslaget syn på ursprungsgarantier, som uppenbarligen ses som ett separat stödsystem för förnybar energi. Vi ser ursprungsgarantier enbart som ett sätt att klarlägga för slutkonsumenten att energin producerats på ett förnybart sätt, inte som ett stödsystem.

2) Vi anser att man inte bör införa en regel om att ursprungsgarantier inte kan ges till produktion som fått annat stöd, i enlighet med ovanstående resonemang.

2) 8) och 13) Vi anser att man inte bör villkora ursprungsgarantier med att elproduktionen kommer från högeffektiv kraftvärme. All förnybar elproduktion bör kvalificera, eftersom tillgång på biobränslen inte generellt är begränsande. Däremot bör inte ursprungsgarantier ges till högeffektiv kraftvärme från fossila energikällor. Detta har ingen plats i ett Förnybartdirektiv.

Artikel 20

3) Det är bra att man tydligt anger behovet av att bygga ut infrastruktur för fjärrvärme. Men man bör ta bort formuleringen om att detta gäller "storskalig" produktion (large biomass). Fjärrvärme kan byggas i alla storlekar, och värmeförsel kan ske både små-, mellan- och storskaligt.

Artikel 23

Det är bra att man nu tillför en särskild artikel om förnybar energi i värme/kylasektorn, som står för hälften av EU:s energianvändning. Potentialen att öka andelen förnybar uppvärmning är mycket stor, både genom att byta ut fossila bränslen som gas, kol och

eldningsolja mot bibränslen, direkt genom moderna förbränningsteknik med pellets och andra bibränslen, eller indirekt genom bibränsle- och avfallsbaserad fjärrvärme, och genom att tillföra solvärme och geotermisk värme. Förutsättningarna varierar mellan medlemsländerna, men alla länder har stora outnyttjade potentialer.

Det är mot den här bakgrunden beklagligt att man inte infört ett bindande krav på ökad andel förnybar energi, utan använder uttrycket "sträva efter". Uttrycket bör strykas så att det blir en förpliktelse för alla medlemsländer att steg för steg öka andelen förnybar energi i uppvärmningen.

Sverige har redan en mycket hög andel förnybar energi i värmesektorn, men det finns fortfarande möjlighet att ta bort resterande andel fossilt bränsle och att minska mängden fossilt avfall.

Artikel 24

Vi välkomnar att man infört en särskild artikel om fjärrvärme och fjärrkyla, men vi beklagar att den inte har en mer offensiv inriktning.

Artikeln bör kompletteras med tre offensiva punkter om fjärrvärme:

. En punkt om att medlemsländerna ska öka andelen förnybar energi i fjärrvärmesystemen, genom att utnyttja bibränslen, avfall, geotermisk energi och solvärme. Fjärrvärmenäten erbjuder en stor möjlighet att på ett effektivt sätt utnyttja förnybara energikällor.

. En punkt om fördelen med kraftvärme i fjärrvärme som kostnadseffektiv och stabil förnybar elproduktion, som bör uppmuntras.

. En punkt om önskvärdheten av att bygga ut fjärrvärme- och fjärrkylanät i alla EU:s medlemsländer, och slå vakt om och effektivisera befintliga nät.

2) och 7) Punkterna om rätt att lämna fjärrvärme visar på en underliggande negativ syn på fjärrvärme i förhållande till andra förnybara energiformer. Vi anser att detta kan regleras i nationell lagstiftning.

3) – 6) Vi anser att det inte är en uppgift för EU att införa regelverk för tredjepartstillträde i fjärrvärme för hela EU, utan att det är en nationell kompetens. Förutsättningarna varierar mellan medlemsländerna, och ett stelbent regelverk kan bli ett hinder för en önskvärd utbyggnad av fjärrvärmen och ett hinder för investeringar i kraftvärme.

8) Frågan om samspel mellan elproduktion och fjärrvärmenät kan bäst lösas genom normala marknadsrelationer, förutsatt att alla energilag står för sina egna kostnader, och att stödsystemen inte är snedvridande. Användande av elpannor och lagring i ackumulatortankar i fjärrvärmen kan hjälpa till att skapa ett effektivt energiutnyttjande i ett system med mycket variabel elproduktion. Men dessa åtgärder utgör bara den ena sidan av samspelet. Biobränslebaserad elproduktion, kopplad till fjärrvärmen, kan också utgöra en balanserande del av systemet. Hanteringen av dessa frågor kan bäst ske inom ramen för nationella regelverk och redovisas i de nationella energi- och klimatplanerna. Paragrafen bör därför strykas.

Artikel 25

Vi motsätter oss den detaljreglering på EU-nivå som artikeln innebär, och anser att omställningen av transportsektorn bör hanteras i de nationella energi- och klimatplanerna. Artikeln bör innehålla en målsättning om att transportsektorn ska

ställas om från fossila drivmedel till förnybara drivmedel (till 2030 handlar det om biodrivmedel och förnybar el).

1) Vi anser inte att man skilja mellan "avancerade" och biodrivmedel från "mat och fodergrödor" som man vill fasa ut (artikel 7.1). Enligt Svebios uppfattning är alla biodrivmedel som ger en hög växthusgasreduktion avancerade, oberoende av råvarubas och framställningsmetod.

Vi anser det emellertid önskvärt att öka användningen av biodrivmedel som framställs av cellulosa- och avfallsbaserade råvaror och avfall, men detta står inte i motsatsställning till att fortsätta utnyttja också grödebaserade biodrivmedel. Bägge kommer att behövas för att klara en nödvändig omställning av transportsektorn och reducera klimatpåverkan från trafiken. Den bästa lösningen är att införa koldioxidbeskattning på alla fossila drivmedel i EU, och därefter låta olika biodrivmedel konkurrera på marknadsmässiga villkor. Generöst utvecklingsstöd, demonstrationsstöd och stöd till marknadsintroduktion kunde samtidigt ges till cellulosa- och avfallsbaserade drivmedel.

I avsaknad av en EU-gemensam koldioxidprissättning i transportsektorn kan det vara ett användbart hjälpmedel att under en period underlätta introduktionen av cellulosa- och avfallsbaserade biodrivmedel genom en obligatorisk kvotering. Det bör klart uttalas att detta är en minimikvot som kan överskridas av enskilda medlemsländer.

Om en sådan kvot införs bör den enbart innehålla biodrivmedel från de råvaror som anges i bilaga IX, samt förnybara drivmedel av icke-biologiskt ursprung (t ex vätgas från vindkraft), men inte förnybar el, och inte heller bränslen tillverkade av fossila avfallsoljor. Det senare hör inte hemma i ett Förnybartdirektiv. Elektrifiering av transportsektorn kan stimuleras på annat sätt och bör inte blandas in i ett kvotsystem. Vi noterar med tillfredsställelse att man nu avvecklat dubbelräkningen för vägtransportbränslen. Man bör inte införa en partiell dubbelräkning för flygbränslen och maritima bränslen. Förnybara flyg- och sjöfartsbränslen bör man istället uppmuntra genom att öppna för separata kvotsystem i dessa sektorer.

Artikel 26

Hållbarhetskriterier och växthusgasreduktion

1) Vi stödjer förslaget att införa samma hållbarhetskriterier för fasta biobränslen från jordbruksgrödor som för flytande produkter från jordbruksgrödor.

Vi tycker att det mycket bra att man infört tröskelvärde 20 MW tillfört bränsle för hållbarhetsredovisning för fasta bränslen. Det överensstämmer med tröskeln i utsläppshandeln, och innebär att mindre aktörer med begränsad administrativ kapacitet kan undantas från den administrativa bördan.

Ett liknande tröskelvärde borde finnas även för mindre producenter och användare av biodrivmedel och bioolja. Tröskelvärde 0,5 MW för biogas bör också höjas, förslagsvis till 5 MW.

4) Strykningen av bisatsen om dikad torvmark skapar en osäkerhet om användningen av produkter från dikad åkermark med organisk jord (tidigare moss- och myrmarker), och kan i förlängningen skapa oklarhet kring produkter från skog på dikad torvmark. Den tidigare formuleringen bör behållas.

5) Vi anser att den modell som valts, med en "minimering av risk", med en möjlighet att basera riskvärderingen på befintlig nationell lagstiftning, är bra.

Formuleringen "harvesting permit" kan skapa svårigheter eftersom den svenska skogsvårdslagstiftningen inte bygger på uttryckliga avverkningstillstånd. Frågan bör klarläggas av de svenska myndigheterna så att vi inte drabbas av onödig byråkrati när

direktivet genomförs. Timmerförordningen säkerställer att olaglig råvara in hamnar på EU:s inre marknad, det borde räcka. Handel av bioenergi från skog regleras även av virkesmätninglagen.

Formuleringen "areas of high conservation value" är alltför oprecis och bör bytas ut mot den formulering som finns för flytande biobränslen i 26.2: "areas designated for nature protection purposes by law or by competent authority".

6) Vi anser att det är fel att kommissionen 2023 ska utvärdera hållbarhetskriterierna för biomassa, och även kunna föreslå förändringar. För att ge långsiktiga spelregler och trygghet för aktörer på marknaden bör regelverket gälla under hela perioden fram till 2030. Erfarenheten från ILUC-debatten kring biodrivmedel förskräcker. Att gång på gång ändra spelreglerna skapar osäkerhet och stoppar investeringar.

7) Växthusgasreduktion. Vi anser att kravet bör vara 70 procent växthusgasreduktion för alla typer av bioenergi. Det är en mycket kraftig reduktion jämfört med utsläppen från fossila bränslen. Om detta inte vinner gehör bör den svenska regeringen verka för att avskaffa 85-procentskravet från 2026. Sannolikt klarar svenska anläggningar även detta krav, men det finns många olika tekniska lösningar och försörjningskedjor där det kan finnas svårigheter. Det bästa får inte bli det godas fiende; alltför hårda krav leder till att tekniken blir onödigt dyr och fossil förbränning blir mer konkurrenskraftig.

8) Vi anser att man inte bör ha kraftvärmeproduktion som villkor för hållbarhet och stöd. Konvertering av kolkondenskraft ger mycket stora reduktioner av fossila koldioxidutsläpp. Om ägarna kan visa att man använder biobränsle (i allmänhet pellets) som uppfyller hållbarhetskriterierna bör sådan konvertering tillåtas.

Ett generellt förbud har också till effekt att all teknikutveckling för ren elproduktion från biomassa avstannar. Det kan gälla olika typer av förgasningsteknik och annan teknik för högre elutbyte. Man kommer också att förhindra bioenergitillämpningar för balanskraft, exempelvis med biogas. Möjligheten till särskild notifiering räcker inte som säkerhet för teknikutveckling.

10) Möjligheten för enskilda medlemsstater att införa ytterligare skärpta hållbarhetskrav bör tas bort. Syftet med gemensamma hållbarhetskriterier är att skapa lika villkor för handel med biobränslen, vilket undergrävs genom denna paragraf.

Artikel 27

Verifiering

Inga kommentarer

Artikel 28

Beräkningar av växthusgasreduktion, inklusive tillhörande bilagor (Annex).

De komplexa beräkningsmetoderna och de långa listorna med standardvärden visar avigsidan med en administrativ reglering jämfört med generella styrmedel. Om man istället avgifts- eller skattebelägger fossila koldioxidutsläpp i alla samhällssektorer kommer man att gynna försörjningskedjor med låga utsläpp, och slipper göra denna typ av beräkningar.

Standardvärden

Vi anser att många av de standardvärden som anges är felaktiga och i allmänhet för höga, vilket också förstärks av att man har en säkerhetsmarginal. Det gäller särskilt beräkningarna av växthusgasutsläpp från långväga transporter, där värdena ofta ligger

avsevärt högre än verkliga värden. Användningen av standardvärdena kan därför i praktiken riskera att bli handelshinder: Möjligheten att göra egna beräkningar av verkliga växthusgasutsläpp gör det ändå möjligt att använda försörjningskedjorna, men det leder å andra sidan till administrativa kostnader. I slutändan blir det främst mindre aktörer, särskilt i länder utanför EU, som missgynnas, medan främst leverantörerna av fossila bränslen gynnas.

En detalj i sammanhanget är användningen av termen HVO, "hydrotreated vegetable oil". Denna "vegetabiliska" produkt kan också vara djurfett! En förändring av terminologin borde övervägas, exempelvis ändras till HBO, "hydrotreated bio-oil".

Komparatorer

Jämförelse med fossilt drivmedel

Komparatorn för fossilt drivmedel som ersätts av biodrivmedel har satts till 94 gCO₂/MJ (Annex IV, C.19 och Annex VI, B.19). Det är en höjning från 83,8 gCO₂/MJ i det förra Förnybartdirektivet. Men fortfarande är komparatorn för låg för att på ett riktigt sätt beskriva klimatnyttan med biodrivmedel. En studie av Ecofys 2014 kom fram till att en riktig nivå borde vara 115 gCO₂/MJ. För drivmedel från oljesand är växthusgasutsläppet kring 135 – 140 gCO₂/MJ. De låga komparatorer som används i direktiven utgår från medelvärden för alla fossila drivmedel. I verkligheten kommer tillkommande biodrivmedel i första hand att ersätta marginell oljeutvinning med avsevärt högre utsläpp.

Jämförelse med fossilt bränsle för värme

Det är möjligt att använda komparator för kol på 124 gCO₂/MJ, "där en direkt fysisk ersättning kan visas". Annars gäller en generell komparator på 80 gCO₂/MJ. Denna ligger långt under komparatorn för fossila drivmedel (94g), och är uppenbarligen en sammanvägning av olika fossila bränslen, främst naturgas och eldningsolja. Gas är ett huvudsakligt uppvärmningsbränsle i stora delar av EU, och då är en sådan komparator rimlig. Men för länder och områden som saknar anknäring till naturgasnät är denna komparator alltför låg, vilket leder till att för höga krav ställs på exempelvis pelletsuppvärmning. Man borde kunna tillämpa en komparator för det dominerande fossila uppvärmningsbränslet på varje nationell värmemarknad, alternativt tillämpa samma regel som för kol och jämföra med det bränsle som direkt ersätts.

El för pelletsproduktion

Värdet för el som används i produktionen av biomassebränsle (Annex VI, B.11 och B.19). Det kan handla om el som används i en pelletsfabrik. Här ska ett värde användas som är ekvivalent med elkomparatorn på 183 gCO₂/MJ. Det betyder i praktiken att alla pelletsfabriker ska räkna med ett utsläpp från el som om produktionen skett med fossil kondensproduktion.

Värdet bör ändras till att gälla växthusgasutsläpp från genomsnittlig elproduktion i landet där produktionen sker eller ett genomsnitt för EU, två år före det år kalkylen gäller. Denna princip tillämpas i artikel 26.3.a när det gäller beräkning av förnybar el i transporter.

Övrigt kring annex

V.C.1

GHG-beräkning för biodrivmedel. Vi ifrågasätter varför man har strukit tillgodoräknande av överskottsel, Cee. Sådan elproduktion är vanlig vid sockerrörsbaserade etanolfabriker och har en klart positiv klimateffekt.

V.C.15

Carbon capture and replacement. Är nu ändrad så att man bara får tillgodoräkna sig ersättning inom energisektorn och transportsektorn, men inte för ersättning av industriell fossilbaserad CO₂. Det är en omotiverad ändring, som exempelvis missgynnar Lantmännen Agroetanols kolsyreproduktion. (samma regel finns i VI.B.16)

VI.B.19 Komparatorer, se ovan.

När det gäller standardvärden för olika biobränslen och användningar kommer vi eventuellt att lämna in kompletterande underlag.

Annex VIII

Svebio anser att teorin om och beräkningarna bakom ILUC-effekter har svag vetenskaplig förankring och inte kan användas som underlag för reglering av marknaden för biodrivmedel. Den så kallade Globiomrapporten, beställd av EU-kommissionen och levererad i augusti 2015, visar som huvudresultat relativt höga indirekta markeffekter av EU:s biodrivmedelspolitik. Men i ett alternativ där man visar vad som händer om man lyckas stoppa avskogning och nydikning av tropisk torvmark får man ett resultat nästan utan negativa ILUC-effekter. Likaså blir utfallet mycket bättre om man antar att outnyttjad åkermark i EU används; något alternativ där man utnyttjar outnyttjad mark i Östeuropa utanför EU har inte undersökts. Slutsatsen måste bli att man eliminerar ILUC-effekter genom åtgärder i de länder som har avskogning och dikning av torvmark, och genom att bättre utnyttja outnyttjade markreserver, inte genom att straffa ut europeisk odling av energigrödor.

Annex IX

Svebio anser att definitionen av avancerade biodrivmedel måste bygga på växthusgasreduktion, inte på råvarubas eller processteknik. Part B. Vi förstår inte varför användningen av melass som råvara ska begränsas.

Gustav Melin
VD

Kjell Andersson
Näringspolitisk chef